

χορηγῶσιν ἀπλῶς ἄφθονον γεῦμα εἰς Αἰθίοπας, πρὸς ἀποφυγὴν ἀπογοητεύσεων, λαμβάνουσι τὰ μέτρα των, ὅπως φρονεῦσωσι τὸν ἵπποπόταμον ἐν ᾧ εὕρισκεται ἐν τῇ ξηρᾷ. Τὸ τερατῶδες ὅμως τοῦτο ζῷον, καίτοι ὁ ὄγκος αὐτοῦ ἀποκλείει τὴν ὑπαρξίν ζωηρᾶς νοσημοσύνης, γνωρίζει κάλλιστα τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὸ κινδύνους, ἐὰν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ περιήρχετο τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Διὰ τοῦτο ὅπως ἀνέλθῃ τὴν ὄχθην καὶ ἀναζητήσῃ τὴν τροφήν του ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν χόρτων, ἀναμένει νὰ ἐπέλθῃ ἡ νύξ. Οὕτως ὁ θηρευτὴς ἀναγκάζεται νὰ κοιμηθῇ ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν μικρῷ πλοιαρίῳ ἠγκυροβολημένῳ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ καὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐνεδραν αὐτοῦ ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

Ἀρχομένου τοῦ λυκαυγοῦς οἱ ἵπποπόταμοι συναγείρονται κατ' ἀγέλας συνισταμένας ἀπὸ 50—60 καὶ σπύδουσι τὸ ταχύτερον νὰ προσέλθωσιν ἐν τῇ ἡμερινῇ αὐτῶν διαμονῇ, ἐν τῇ ὑδατίνῳ αὐτῶν κατοικίᾳ, ἐν ἣ ἀισθάνονται ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ. Καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ βιβθῶσιν ἐν τῷ ὕδατι πρέπει καὶ νὰ φρονεῦθωσιν. Ἐὰν τὸ ζῷον δὲν πέσῃ ὡς κεραυνοπληκτον ἀλλὰ διατηρήσῃ ἀρκουσαν δύναμιν, ὅπως καταδυθῇ ἐν τῷ ὕδατι, ὁ Εὐρωπαῖος πρέπει νὰ ἀποβῆται πᾶσαν ἐλπίδα ἀποκτήσεως τοῦ θηράματος.

Εὐγευότος τροφῆ.

Οὐ μόνον οἱ Αἰθίοπες ἀρέσκονται τρώγοντες τὴν σάρκα τοῦ ἵπποποτάμου, ἀλλ' ἐπίσης καὶ οἱ ἄποικοι τῆς Εὐέλπιδος ἄρκας μεγάλως ἀρέσκονται εἰς ταύτην. Συνήθως παρατίθεται εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἀπογόνων τῶν Ὀλλανδῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν τῶν ἐγκατεστημένων ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ καὶ ἔδεσμα παρασκευασμένον ἐκ κρέατος ἵπποποτάμου.

Λυπηρὸν μόνον εἶναι, ὅτι οἱ Βρεττανοὶ οὗτοι ἄποικοι παρασκευάζουσι τὸ κρέας τοῦτο μόνον βραστὸν καὶ ψηστὸν, δὲν κατάρθωσαν δ' ἔτι νὰ μαγειρεύωσι ποικιλοτρόπως. Τὸ λίπος τοῦ ζώου τοῦτου εἶναι ἐπιζήτητον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου· οἱ Αἰθίοπες θεωροῦσι τοῦτο ὡς ἀπαραμίλλον βάλσαμον, ὡς ἱατρικὸν δυνάμενον νὰ θεραπεύσῃ ἀπάσας τὰς ἀσθενείας καὶ ἰδίως τὰς στηθιακὰς.

Τὸ δέρμα τῶν ἵπποποτάμων πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων χρησιμεύει ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ βιομηχανίᾳ τῶν Αἰθιοπῶν· οἱ Γερμανοὶ οἱ κατέχοντες ἤδη μέρος τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου χρησιμοποιοῦσι τοῦτο εἰς κατασκευὴν μαστιγίων, δι' ὧν κυρίως διδάσκουσιν εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς τὰ καλὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς προσόδου, δι' ὀργάνων δηλαδὴ χορηγομένων ὑπ' αὐτῶν τῶν αὐτοχθόνων ζῶων.

Γένος καταδικαζόμενον εἰς ἀπώλειαν.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν οἱ ἵπποπόταμοι ἠπειλήθησαν σπουδαίως ὑπὸ ἀμέσου καταστροφῆς. Παρ' ὀλίγον ἐξηφανίζοντο ὑπὸ τῶν ὀδοντοιατρῶν. Ἡ τέχνη τῆς ἀντικαταστάσεως διὰ τεχνητῶν τῶν φθαρέντων φυσικῶν ὀδόντων εἶναι ἀρχαία, ὅσον καὶ ὁ πολιτισμὸς· διότι ἐν τοῖς ἀρχαίοις τάφοις τῶν Τυρρηνῶν εὕρηθησαν κοπτήρες, ὀλόκληρος δὲ φραγμὸς ὀδόντων ἐκ ξύλου συγκομορέας ἐν τῷ ἀπέξηραμένῳ στόματι τῶν

αἰγυπτιακῶν μουμιῶν. Ἄλλ' ἡ πολύτιμος αὕτη κατάκτησις τῆς βιομηχανίας ὑπέστη μακρὰν ἐκλείψιν, μόλις δὲ πάλιν ἐσχάτως ἐπανελήφθη περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος.

Ἐν ἀρχῇ οἱ ὀδοντοῖατροὶ τὴν πρώτην αὐτῶν ὕλην ἐλάμβανον ἀπὸ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, ἡ δὲ Βοραιοαμερικανικὴ ἐπιθεώρησις πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι οἱ τεχνητοὶ ὀδόντες οἱ ὀπλίσαντες τὸ στόμα τοῦ μεγάλου Βασιγκτῶνος εἶχον γλυφῆ ἐξ ἀμυντήρος ἐλέφαντος.

Τῆς πείρας ὅμως ἀποδειξάσης, ὅτι πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ὀδόντων καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν τερηδόνων κατάλληλοι ἦσαν οἱ ὀδόντες τῶν ἵπποποτάμων, ἀμείλικτος ἐκηρύχθη πόλεμος κατὰ τῶν παχυδέρμων τούτων· εὐτυχῶς ὅμως ἀνακάλυψις τις τῆς κεραμικῆς, ἐγκαίρως ἐπέφερε τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου τούτου.

Ἄν τὰ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια τεχνητῶν ὀδόντων, τὰ κατ' ἔτος χορηγούμενα ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν ἐργοστασίων, ἐλάμβανον τὴν πρώτην αὐτῶν ὕλην ἐκ τῶν ἵπποποτάμων, πρὸ πολλοῦ τὰ ζῷα ταῦτα θὰ εἶχον ἐκλείψει.

Δυστυχῶς, ἡ χορηγηθεῖσα ἀνάπαυλα ὑπὸ τῆς εὐεργετικῆς ἀνακάλυψως τῶν ἐκ πορκελάνης ὀδόντων δὲν θὰ διαρκέσῃ. Διότι καὶ ἐκλείπουσιν τῆς ὀδοντοποιητικῆς βιομηχανίας, ἐπειδὴ τὸ ἐλεφάντινον ὅσπουν τὰ μέγιστα χρησιμεύει, μετὰ τὸν φόνον καὶ τοῦ τελευταίου ἀφρικανικοῦ ἐλέφαντος τοῦ χορηγούντος τοῦτο, θ' ἀρχίσῃ ἡ θῆρα τῶν ἵπποποτάμων πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅπερ θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν ἐξόντωσιν τούτων.

G. Lebabie Lagrave.

(Μετὰφρασις Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ)

“ΑΠ’ ΤΑ ΛΕΥΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ..

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΜΟΥ

Στὸν Κωστὴ Παλαμῆ.

Ἦταν μικρὴ κι' ἀθάρρευτη παιδοῦλα
ὅταν ἐγὼ τὴ γνώρισα μιὰ μέρα·
τὴν πῆρα γιὰ μικρὴ μου ἀδερφοῦλα,
κι' ἐκεῖνη, δυστυχιά μου, γιὰ πατέρα.

Καὶ με χαρὰ τὴν ἐβλεπα σιμά μου,
τῆς ἔλεγα πολλά, τῆς τραγουδοῦσα,
τὴν ἐβαζ' ἀπαλὰ στὰ γόνατά μου
καὶ τὰ λευκὰ χροάκια τῆς φιλοῦσα.

Κ' ἔπαιζα μετὰ τὰ ξέπλεκα μαλλιά τῆς,
μετὰ τὰ σγουρὰ κι' ὀλόμυρα, ποῦ πλῆθος
ἀγγίζανε τὴν ἄσπρη τραχηλιά τῆς
κι' ἀκόμα δὲν ἐφθάνανε τὸ στῆθος.

Τώρα μιὰ μέρα γύρισ' ἀπ' τὰ ξένα,
— Καλλιτέρα νὰ μὴν εἶχα γυρίσει —
καὶ βλέπω μπροδὸ μου ἀγνωρίστη παρθένα
τὴν κόρη ποῦ παιδοῦλα εἶχ' ἀφίσει.

Ἄγνωστον, ὅλο νιότη κι' ομορφάδα,
ἐν' ἀκριβὸ τῆς γῆς μαρογαϊτάρι,
στὴν ὄψη μιὰ νυφιάτικη χλωμάδα,
καὶ στὴν περπατησιὰ μιὰ θεία χάρι.

Καὶ λέω νὰ φύγω πάλι ἀπὸ 'δὼ πέρα,
Νὰ μὴ θωροῦ τὴν ὁμορφὴ παρθένα,
ποῦ μιὰ φορὰ μ' ἐφώναζε πατέρα,
καὶ γι' ἀδερφὴ τὴ νόμιζα, δῶμένα!

M. A. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

(ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ)

Ὁ ἐν Βόννῃ καθηγητὴς κ. Ἀλφρέδος Φιλιππῶν, ὁ σπουδαιότατος δημοσιεύσας σύγγραμμα περὶ τῆς γεωλογίας τῆς Πελοποννήσου, περιηγηθεὶς πρὸ μηνῶν τὴν βορείου Ἑλλάδα δαπάνῃ τῆς Γεωγραφικῆς ἑταιρίας τοῦ Βερολίνου, ἐδημοσίευσεν ἐν τοῖς πρακτικοῖς ταύτης ἐκθεσιν, ἧς διδομεν ἐνταῦθα συντομωτάτην περίληψιν μερῶν τινῶν αὐτῆς.

Ἡ Ἑλλὰς χώρα ὑψηλή, ὑψομένη ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ ἐκ βάρους 4000 μέτρων παρέχει ἰδιάζουσαν φύσιν, ὁμοίαν πρὸς τὸν ἰδιάζοντα πολιτισμὸν αὐτῆς. Ἐγκεῖται δὲ ἡ ἰδιάζουσα αὐτῆς φύσις εἰς τοὺς κατατέμνοντας αὐτὴν κόλπους, βαθέως εἰσχωροῦντας εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν αὐτῆς χώραν, καὶ εἰς τὸ πολυπλοκὸν καὶ ἀκανόνιστον τῶν ὄροσειρῶν τῆς, μετέχουσα χώρας ὄρεινῆς ἀμα καὶ παραθαλασσίας.

Τὰ πτυχῶδη αὐτῆς ὄρη, ποικίλα κατὰ τε τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν σύστασιν, συνδέονται πρὸς τὸ ἀπὸ Δ κατερχόμενον μέγα διναρικὸν σύστημα, τὸ πληροῦν τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον. Ἡ ποικίλη μορφή τῶν ὄρων προέκυψεν ἐκ διασπάσεων κατὰ τὴν τριτογενῆ περίοδον. Μεγάλα καὶ μικρὰ ὄρεϊνά τμήματα κατεβυθίσθησαν τότε, καὶ οὕτως ἐν μέσῳ τῶν ὄρων ἐσχηματίσθησαν λεκάναι, αἵτινες πρὸς μὲν τὴν θάλασσαν ἀνοιχθεῖσαι ἀπέτελεσαν κόλπους, ἐν τῇ μεσογείῳ δὲ χώρα πεδιάδας, ἐν ταῖς ὁποῖαις, συντρέχοντος καὶ τοῦ κλίματος, ἀνεπτύχθη ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς. Ἡ Ἑλλὰς ἐὰν εὐρίσκето ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀγγλίας, ἀτε στερομένη πλοῦτου ὄρυκτων, ἤθελεν ἀποθῆ χώρα πτωχοῦ λαοῦ ποιμένων, ἀλλ' ἐκ τοῦ κλίματος καὶ τῶν βροχῶν ἢ βλάστησις ἐν αὐτῇ ἀναπτύσσεται, καὶ τὸ ἔδαφος καρποφορεῖ ἀφθόνως, ὅταν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπῃ ἢ βλάστησις ὑπνώττη.

Ἐν Ἑλλάδι, κυρίως δ' ἐν τῇ μεσημβρινῇ, εὐρίσκονται ὅλαι αἱ ἀντιθέσεις ἐν στενῷ χώρῳ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ πρὸς τὸ χθαμαλόν, ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ πρὸς τὸ ἥπιον κλίμα, ἀπὸ τῆς ἐρημίας εἰς τὴν παχείαν καρποφορίαν. Ἡ βορείος δ' Ἑλλὰς, ἥτοι ἡ Ἠπειρος καὶ ἡ Θεσσαλία, ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς βορειότερας τούτων ὁμόρους χώρας τῆς δυτικῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου. Ἡ γεωλογικὴ ὁμοῖα διαφορὰ ἀμφοτέρων εἶνε μεγίστη, καθὼς καὶ ἡ κλιματολογικὴ τούτου δ' ἕνεκα καὶ διάφορος εἶνε ὁ πολιτισμὸς ὁ ἀναπτύχθεις εἰς ἑκάτεραν τῶν χωρῶν τούτων.

Ὁ συγγραφεὺς μετὰ περιγραφὴν τῶν ὄρων τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας, τοῦ κλίματος καὶ τῆς ἱστορικῆς δράσεως τῆς βορείου Ἑλλάδος, ἐπιφέρει ὅτι ἡ ἐρευνα τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἐγένετο μέχρι τοῦδε μᾶλλον ὑπὸ ἑποψίν ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν· ἐπειδὴ δὲ ἡ βορείος Ἑλλὰς καὶ εἰς τοῦτο ἔτι καθυστερεῖ διατελεῖ σχεδὸν ἄγνωστος· προσθετέον δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὰς δυσχερεῖας τῆς περιηγήσεως, τὰς ταραχάς, τὴν ληστείαν, ἧτις καὶ μετὰ πάροδον 13 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας δὲν ἐξέλιπε.

Τὰ παράλια τῆς χώρας εἶνε ἀκριβῶς γνωστά, καὶ αἱ πεδιάδες τοπογραφικῶς, εἰς τὴν φυσικὴν ὁμοῖα γεωγραφίαν αἱ περιηγηταὶ ὀλίγον συνεισέφερον. Αἱ τῷ 1870 ἐρευναι τῶν Αὐστριακῶν δὲν ἐγένοντο συστηματικῶς, οὔτε ἀρχαιολογικῶς. Ἀτελέστατα δ' ἐγένετο ἡ ἐρευνα τῆς Πίνδου, ἧς ἐχαράχθη μόνον ἡ γραμμὴ καὶ ὀλίγα χιλιόμετρα ἐκατέρωθεν. Πάντες οἱ περιηγηταὶ ἠκολούθησαν τὴν διὰ τοῦ Ζυγοῦ ὁδὸν ἢ τοῦ Λάκμωνος. Τὸ ὄρος τῆς Πίνδου οὐδέποτε ἠρευνήθη ὑπὸ περιηγητῶν. Ἐπίσης ἄγνωστα καὶ τὰ βορεία ἄκρα καὶ νότια τῆς Θεσσαλίας· μόνον τὰ πρὸς Α (Ὀλύμπος, Πήλιον, Ὄσσα) εἶνε γεωλογικῶς καὶ βοτανικῶς ἠρευνημένα· καὶ ὁ ῥοῦς ἔτι τῶν ποταμῶν εἶνε ἀνακριβῆς εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας, καὶ αἱ τοπωνυμῖαι. Ἡ φορὰ τῶν ὄρων σημειοῦται χονδρικῶς, οὕτως εἰπεῖν. Ὁ συγγραφεὺς σημειοῖ ὅτι εὗρεν ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος, ἐνθα σημειοῦνται περὶ τὸν Ἀσπροπόταμον κοιλιάδες, ὄρη ὕψους 2000 μ. Ἡ βορείος Ἑλλὰς ἀποτελεῖ ἔτι μέρος τῆς μεγάλης terra incognita, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἔτι εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Εἶνε ἐν τούτοις μέγιστον τὸ ἐπιστημονικὸν συμφέρον τῆς γνώσεως τῶν σχέσεων τῶν ὄροσειρῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ μέγα διναρικὸν σύστημα.

Ὁ κ. Φιλιππῶν καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας κατὰ Μάρτιον μῆνα τοῦ 1893 διέτρεξεν ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμισυ μῆνας τὴν Ὀρθρον, καὶ μέρος τῆς Πίνδου, Καρδίτσαν, Καλαμπάκην, Τρίκαλα, καὶ τὰ ὄρια μέρους τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας. Παρετήρησε δὲ ὅτι τὰ Καμβούνια ὄρη συνίστανται ἐξ ὄροσειρῶν ἔχουσῶν φορὰν ΝΝΔ, ἀνήκοντα εἰς τὸ σύστημα τοῦ Ὀλύμπου γεωλογικῶς. Ἐπίσης δὲ παρετήρησε βορειῶς τῆς Καλαμπάκας εὐρὺ ἀνοιγμὰ πλήρες χθαμαλῶν λόφων, τὰ Χάσια, εὐδιαπέραστον διάβασιν μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, οἰκούμενον ὑπὸ τῶν πενεστάτων κατοίκων τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν ὀλιγοκαινικὴν διαμόρφωσιν τῶν Χασίων ἀνήκει καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Καλαμπάκας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκ τῆς διαθρύψεως τοῦ ἔδαφους κατελείφθησαν ὄγκοι, καὶ λόφοι πυργωτοί, τὰ Μετέωρα.

Ἐκ Θεσσαλίας μετέβη εἰς Ἰωάννινα, ὧν δίδει σύντομον περιγραφὴν, εἰς Δέλβιον, Ἀργυροκάστρον, κατελθὼν εἰς Ἄρταν, καὶ ἐντεῦθεν αὐθις εἰς Πίνδον. Περιγράφει δὲ ἐκτενέστερον τὰ τῆς μορφῆς καὶ γεωλογίας τῆς Πίνδου, καὶ κατακρίνει τὴν ἀδιάλειπτον ὑλοτομίαν τοῦ ὄρους, σημειῶν ὅτι ἐν βραχείᾳ θὰ ἐκλίπωσιν ὅλα τὰ πανάρχαια δάση τοῦ ὄρους, καὶ τότε θὰ συνεκλίπωσι καὶ τὰ μικρὰ τεμάχια τῆς ἐπ' αὐτοῦ καλλιεργησίμου γῆς, αἱ δὲ κάτοικοι θὰ μεταναστεύ-